

TÜRKİYE'DEKİ BELEDİYE BAŞKANLARININ SPOR HİZMETLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ*

Bilal ÇOBAN **
Sebahattin DEVECİOĞLU **

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, fonksiyonları gereği sürekli halkla iç içe olan belediyelerde, önemli bir iletişim aracı olan sporun halka götürülmesi ve spor hizmetleri konusunda belediye başkanlarının görüşlerinin belirlenmesidir.

Belediye başkanlarının spor hizmetlerine ilişkin görüşlerini ortaya koymak amacıyla, Survey-Tarama Modeli kullanılmıştır. Bu araştırmanın evrenini, Türkiye'deki 81 belediye başkanı, örneklem grubunu ise, 61 il belediye ve büyükşehir belediye başkanları oluşturmaktadır. Araştırmanın verilerini toplamak amacıyla; 11'i kapalı uçlu ve 9'u likert tipinde olmak üzere, toplam 20 sorulu anket kullanılmıştır. Bu soruların hazırlanmasında, daha önce uygulanan araştırma, anket ve konu alanı uzmanlarından yararlanılmıştır. Likert tipi sorular; 'pek çok, çok, orta, az, çok az' olmak üzere 5 derecelidir. Elde edilen veriler, yüzde, frekans dağılımları, SPSS 10.01 For Windows paket programında istatistiksel olarak değerlendirilerek tablolar halinde gösterilmiştir.

Belediyelerin diğer görevlerinin yanında, sporla ilgili görevleri de bulunmaktadır. "1580 sayılı kanunun 15. maddesinin 35 – 46 ve 54. fıkralarında, 'oyun, spor ve yarış yerleri yapmak, gençler için mahallin ihtiyaçlarına uygun stadyumlar tesis etmek ve işletmek' belediyenin sporla ilgili sorumluluklarından sayılmaktadır. Yine, 3030 sayılı kanunun 6. maddesine göre, 'spor, dinlenme, eğlence ve benzeri yerleri yapmak, yaptırmak, işletmek, işletirmek' görevi, sporla ilgili görevler olarak belediyelere verilmiştir.

Bu çalışmanın sonucunda, Belediye başkanlarının halka spor hizmeti götürülmesi konusunda istekli davrandıkları, öncelikli olarak da, herkes için spor imkanları oluşturma noktasında büyük oranda sorumluluk taşıdıkları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Belediye, Spor hizmetleri, İller.

Geliş tarihi: 05.08.2004; Yayına kabul tarihi: 10.08.2006

* Bu çalışma, 27-29 Ekim 2002, Antalya 7.Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi'nde "Sözel Bildiri" olarak sunulmuştur.

** Fırat Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, ELAZIĞ

THE STUDY OF PROVINCE MAJOR'S THOUGHTS ABOUT SPORT SERVICES IN TURKEY

SUMMARY

The main purpose of this study is to determine province major's ideas about sport services. To convey the sport activities to public which is an important communication tool and to express province major's ideas is also one of goals of the study.

The survey-rake model was used in order to state Province Major's about sport services. This investigation is limited with the 81 Province Major's in Turkey. The sample group consist of 61 Province Major and large city majors. In order to collect the data of the investigation, a 20 question. Questionnaire was used 11 of wich are closed pointed and 9 are normal questions. In order to prepare these questions the experienced experts were made use of. These questions consist of 5 degrees called "very much, much, middle little, very little". Obtained data test was analysed by using SPSS 10.01 For Windows, The data are showed by using tables.

Municipalities were gives duties about sport besides other services. 1580 coded, 15. article it says that "Game sport and to build race ground, and to establish stadiums and to set them" are the responsibilities of municipality.

In this study, It was seen that majors ambitious to take sport services to public they are firstly every people were sports services form full point much responsible

Key Words: *Municipality, Sport services, Citys.*

GİRİŞ

Tarihi gelişim süreci içerisinde, merkezi devletlerin ortaya çıkışıyla birlikte varlık kazanmaya başlayan mahalli idareler, zamanla merkezi idarenin bir tamamlayıcısı olmuştur.

1982 Anayasasının 127. maddesinde; "Mahalli İdareler, il, belediye ve köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere, kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları gene kanunda gösterilen seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, kamu tüzel kişilerdir."⁽¹⁴⁾ şeklinde tarif edilmiştir.

Mahalli İdareler, merkezi idareden ayrı bir tüzel kişiliğe sahiptirler. Bu idarelerin mahalli mahiyetteki işlerin düzenlenmesi için bütçelerini yapma yetkileri vardır ve mahalli idareler kendi yetkisi dahilinde olan gelirlere sahiptirler. Bütçelerinin düzenlenmesi işlemi, merkezi idarenin denetimi altında, kendileri tarafından yapılmaktadır⁽¹³⁾.

Demokratik hayatın vazgeçilmez bir parçası olan mahalli idareler, kalkınmaya ilişkin bir çok hizmetin gerçekleşmesine yardımcı olmaktadır. Bir çok ülkede yapılan yeni reformlarla, yerel yönetimlere daha çok yetki ve gelir transferi yapıldığı ifade edilmektedir. Türkiye'de de aynı akım var olup, hükümet programlarında da yerel yönetimlerin güçlendirilmesi, yetki ve gelir yönünden daha çok takviye edilmesine dair görüşler bulunmaktadır⁽¹⁵⁾ ve geleneksel, bürokratik ve yeni örgütlenmelerde yerinden yönetimi bir eğilimin, ağırlıklı olarak gündeme getirildiği görülmektedir⁽¹⁾.

Mahalli idare birimi olan belediyeler, pek çok ülkede olduğu gibi, Türkiye’de de halka en yakın kuruluşlardır. Özellikle belediye başkanlarının seçimle iş başına gelmeleri belediyeleri halka yakınlaştıran temel unsurlardan biridir.

Toplumsal yaşamda, belediyeler için, halkın güven ve desteğini kazanmak öteki kamu kuruluşlarından daha fazla önem taşımaktadır⁽⁹⁾. Bu nedenle halkın ihtiyaç ve isteklerine duyarlı davranmak, halkın sürekli desteğini, beğenisini ve güvenini sağlamak belediyeler için önemlidir⁽¹⁷⁾.

1930 yılında çıkarılan 1580 sayılı Belediye Kanunu ile, belediyelere çeşitli görevler verilmiştir. Bu görevler içerisinde spor hizmetlerinin yürütülmesi konusu da bulunmaktadır. Belediyeler, halkın kendi öz kuruluşlarıdır ve seçimle halkın içinden çıkmaktadır. İlke olarak kaynakları kent halkı tarafından sağlanmakta ve bu kaynaklar temsil mekanizmaları aracılığı ile, kent halkının kararları doğrultusunda, kent hizmetleri için harcanmaktadır⁽¹⁶⁾. Bu nedenle halkın ihtiyaç ve isteklerine duyarlı davranmak, halkın sürekli desteğini, beğenisini ve güvenini sağlamak, belediyeler için önemlidir. Seçimle geldikleri için, halkın işbirliğine ihtiyaçları vardır ve varlıklarını sürdürmeleri, ancak "halkın belediyesi"⁽¹⁶⁾ olmakla mümkün olabilir. Belediyelerle ilgili en yaygın kabul, belediyelerin demokratik yaşamın başlangıç noktası, daha yaygın bir deyişle, demokrasinin beşiği olduğu kabulüdür⁽¹²⁾. Organların seçimle iş başına gelmesi, halkın gündelik yaşamını etkileyen işleri yürütmesi, belediyelerin halkla olan ilişkilerinin göstergesidir⁽⁶⁾.

Belediyeler halkın spor ihtiyacını karşılamada önemli sorumluluklar üstlenmiştir. Anayasanın 59. maddesinde belirtilen "devlet" kavramı ile belediyelere anayasal bir sorumluluk verilmiştir. Çünkü devletin mahalli düzeyde temsilcilerinden birisi de belediyedir. Bunun yanında çeşitli kanunlarda belediyelere sporla ilgili görevler verilmiştir.

1580 sayılı Belediye Kanununun 15. maddesinde, "oyun ve yarış yerleri yapmak, gençler için mahallin ihtiyaçlarına uygun stadyumlar yapmak ve işletmek"⁽⁴⁾ gibi, sporla ilgili görevler yer almaktadır.

3030 sayılı "Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü" hakkındaki kanunun 6. maddesinde de, büyükşehir belediyelerine, "spor, dinlenme, eğlence yerleri yapmak yaptırmak, işletmek ve işletirmek"⁽⁵⁾ görev olarak verilmiştir.

3530 sayılı "Beden Terbiyesi Kanunu"nun 10. maddesinde de, "Bir idari kademe merkezi olmayan beldelerde, beden terbiyesi işlerini yürütmek ve yönetmek"⁽³⁾ görevi açıkça belediyelere verilmiştir.

3289 sayılı "Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri" hakkında kanunun 14. maddesinde, "spor tesisi yaptırmak ve il bütçesine katkıda bulunmak"⁽²⁾ yine belediyelerin görevleri arasında bulunmaktadır.

Bu çalışmanın amacı; Spor hizmetleri konusunda belediye başkanlarının görüşlerinin belirlenmesi ile birlikte, fonksiyonları gereği sürekli halkla iç içe olan belediyeler için, sporun halka götürülmesi konusunda çözüm önerileri geliştirmektir.

MATERYAL VE YÖNTEM

Türkiye'deki İl Belediye başkanlarının spor hizmetlerine ilişkin görüşlerini ortaya koymak amacıyla, Survey-Tarama Modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Türkiye'deki 81 il belediye başkanı, örneklem grubunu ise, 61 il belediye ve büyükşehir belediye başkanları oluşturmaktadır. Araştırmanın verilerini toplamak amacıyla; 11'i kapalı uçlu ve 9'u likert tipinde olmak üzere, toplam 20 sorulu anket kullanılmıştır. Bu soruların hazırlanmasında, daha önce uygulanan araştırma ve anketlerden, ayrıca konu alanı uzmanlarından yararlanılmıştır. Likert tipi sorular; 'pek çok, çok, orta, az, çok az' olmak üzere 5 derecelidir. Elde edilen veriler, yüzde, frekans dağılımları ve seçeneklerin önem dereceleri, SPSS 10.01 For Windows paket programında istatistiksel olarak değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde, anketlerden elde edilen veriler, istatistiki işlemlere tabi tutularak, tablolar halinde gösterilmiştir.

Tablo 1: Merkezi İdarenin Halen Yürüttüğü, Belediye Başkanlarının Talip Olduğu Hizmetlerin Dağılımı

Talip Olunan Hizmetler	f	%
Spor	32	20.13
Çevre	32	20.13
Kültür	27	16.98
Trafik	25	15.72
Eğitim	22	13.84
Sağlık	21	13.20
Toplam	159	100

Tablo 1'de, Belediye başkanları, Merkezi idarenin yürüttüğü hizmetlerden bir bölümünün yerel yönetimlere devredilmesi durumunda, %20.13 "spor ve çevre", % 16.98 oranında da "Kültür" hizmetlerinin kendilerine devredilmesini istemektedirler.

Tablo 2: Belediye Başkanlarına Göre Hizmetlerin Halka Götürülmesinde İdari Açıldan Verimlilik Dağılımı

Yönetim	f	%
Merkezi idare	-	0,00
Mahalli idare	61	100
Toplam	61	100

Tablo 2'de, Ankete katılan 61 belediye başkanının tamamı, hizmetlerin halka götürülmesinde % 100 oranında "mahalli idarenin" daha verimli çalıştığını belirtmişlerdir.

Tablo 3: Mahalli İdarelerin Halen Yürüttüğü, Belediye Başkanlarının Devretmek İstedığı Hizmetlerin Dağılımı

Devretmek İstenilen Hizmetler	f	%
Altyapı Hizmetleri	16	21.62
Tarım ve Veterinerlik Hizmetleri	16	21.62
Ulaştırma Hizmetleri	9	12.16
Mali ve Hukuki Hizmetler	9	12.16
Eğitim Hizmetleri	6	8.10
İktisadi Hizmetler	6	8.10
Sosyal Hizmetler	4	5.42
İmar Hizmetleri	4	5.42
Sportif ve Kültürel Hizmetler	3	4.05
Şehircilik Hizmetleri	1	1.35
Toplam	74	100

Tablo 3'de Belediye Başkanlarının Mahalli idarelerin yürüttüğü hizmetlerden bir bölümünün merkezi idareye devredilmesi durumunda, %21.62 oranıyla "Altyapı" ile "Tarım ve veterinerlik" hizmetlerini en yüksek oranda, "Sportif ve kültürel hizmetleri" ise, % 4.05 oranında devretmek istedikleri görülmektedir.

Tablo 4: Belediyelerin Spor İşleriyle İlgilenen Birimlerinin Temsil Düzeylerinin Dağılımı

Temsil Birimleri	f	%
Birim yok	21	34.43
Şube Müdürlüğü	21	34.42
Kulüp Başkanı	9	13.11
Belediye Başkan Yardımcısı	6	9.84
Daire Başkanlığı	4	6.56
Genel sekreterlik	1	1.64
Toplam	61	100

Tablo 4'te, Belediye başkanlarının, Belediyelerin spor işleriyle ilgilenecek birimlerinin %34.42 oranıyla "Şube müdürlüğü" düzeyinde temsil edildiğini, %34.43 oranında ise, "Belediyelerin spor işleriyle ilgilenecek bir birim olmadığını" belirttikleri görülmektedir.

Tablo 5: Belediye Başkanlarına Göre Spor Hizmetlerinin Yapılmasının Öncelikli Nedenlerinin Dağılımı

Spor Hizmetlerinin Yapılmasının Öncelikli Nedenleri	f	%
Herkes için Spor İmkanları Oluşturmak	40	65.54
Gençleri Zararlı Alışkanlıklardan Uzaklaştırmak	12	19.68
Sporu Semtlere Yaygınlaştırmak	6	9.84
Çok Amaçlı Spor Tesisleri Yapmak	2	3.30
Seçkin Sporcu Yetiştirmek	1	1.64
Toplam	61	100

Tablo 5’de, Sporun benimsenmesi ve yaygınlaştırılması açısından, belediye başkanlarının %65.54’ü "Herkes için spor imkanları oluşturmak önemlidir" görüşünü belirtirken, %19.68’i ise öncelikli nedenlerinin, "Gençleri zararlı alışkanlıklardan korumak" olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca Belediye başkanlarının, %1.64 oranı ile de "Seçkin sporcu yetiştirmek" seçeneğini öncelikli neden olarak belirttikleri görülmektedir.

Tablo 6: Belediye Başkanlarının Spor Hizmetlerine Ayırdıkları Kaynakların Yeterlilik Düzeyine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Yeterlilik Düzeyi	f	%
Yeterli	6	10.84
Az yeterli	17	27.87
Yetersiz	37	61.29
Toplam	61	100

Tablo 6’da, Belediye başkanlarının %61.29’u spora bütçeden yeterli kaynak ayıramazken, yeterli kaynak ayırayabilen belediye başkanlarının oranı ise sadece %10.84’dür.

Tablo 7: Belediye Başkanlarının Spor Hizmetlerine Kaynak Oluşturma Gelirlerinin Dağılımı

Kaynaklar	f	%
Spor Hizmetleri Geliri Olmayan	30	49.18
Sponsor	11	18.04
Bağış	10	16.39
Tesis Geliri	6	9.84
Otopark Geliri	4	6.55
Toplam	61	100

Tablo 7’de Spora bütçeden yeterli kaynak ayıramayan belediye başkanlarının %18.04’ünün "Sponsor"lardan %16.39’unun "Bağış"lardan yararlandıkları görülmektedir. Spor hizmetleri için geliri olmayan belediyelerin oranı bütün belediyeler içinde %49.18’dir.

Tablo 8: Belediye Başkanlarının Spor Hizmetleri Konusunda İşbirliği Yaptıkları Kamu-Özel Kuruluşların Dağılımı

Kamu-Özel Kuruluşlar	f	%
Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri	33	37.05
Amatör Spor Kulüpleri	26	29.54
Üniversite/Yüksekokullar	13	15.00
Sponsor Firmalar	8	9.09
Demokratik Kitle Örgütleri	6	7.00
Kamu İktisadi Teşebbüsleri	1	1.14
İl Özel İdareleri	1	1.14
Toplam	88	100

Tablo 8'de Ankete katılan yöneticilerin %37.05'inin en yüksek oranla "Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri" ile en düşük %1.14 oranıyla da; "Kamu iktisadi teşebbüsleri" ve "İl özel idareleri" ile işbirliği yaptıkları görülmektedir.

Tablo 9: Belediye Başkanlarının, Belediyeler Kanununda, "Oyun ve Spor Yerleri Yapmak, Stadyumlar Yapmak, Yaptırmak, İşletmek, İşlettirmek" Görevini Merkezi İdareye Devretme İsteğinin Dağılımı

Devretme İsteği	f	%
Hayır	50	81.97
Evet	11	18.03
Toplam	61	100

Tablo 9'da görüldüğü gibi, belediye başkanlarının %81.97'si, spor ile ilgili görevlerini merkezi idareye devretmek istemediklerini, belediye başkanlarının yüzde %18.03'ü ise, bu görevini merkezi idareye devretmek istediklerini ifade etmektedirler.

Tablo 10: Belediyelere Ait Spor Tesislerinin Problemlerinin Dağılımı

Spor Tesislerinin Problemleri	f	%
Bütçe Yetersizliği	38	23.50
Kamulaştırma	37	22.88
İşletme Yetersizliği	18	11.14
Personel Yetersizliği	17	10.49
Arsa Yetersizliği	16	9.90
Hava Kirliliği ve Gürültü Kirliliği	1	6.18
Tribün Yetersizliği	7	4.33
Halkın Gerekli İlgiyi Göstermemesi	5	3.13
Tesislerin Zamanında Bitirilememesi	5	3.13
İşiklendirme	4	2.48
Her Zaman kullanılmaması	3	1.90
Yeterli Planlama Olmadan Tesis Yapımı	3	1.90
Ulaşım, Park ve Otopark	3	1.80
Temizlik Yetersizliği	2	1.24
Toplam	162	100

Tablo 10'da, Belediye başkanlarının, belediyeye ait spor tesislerinin genel problemleri arasında %23.50 oranıyla 'Bütçe yetersizliği'nin ilk sırada yer aldığı, en düşük değer olarak da, %1.24 oranı ile "Temizlik problemi"nin yer aldığı görülmektedir.

Tablo 11: Belediye Başkanlarının Spor Hizmetlerine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Spor Hizmetlerine İlişkin Görüşler	Pek çok		Çok		Orta		Az		Çok az		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Belediyenizin yaptırmış olduğu spor tesislerini yeterli görüyor musunuz?	-	0	6	.83	17	27.86	28	45.91	10	16.40	61	100
Sporun bir imaj aracı olduğuna inanıyor musunuz?	15	24.59	29	47.54	13	21.31	2	3.28	2	3.28	61	100
Spora ayrılan bütçenin en verimli şekilde kullanıldığını düşünüyor musunuz?	15	24.60	20	32.78	5	8.19	15	24.60	6	9.83	61	100
Mahalli idarelerin, mutlaka halka götürmek zorunda olduğu hizmetler arasında, spor hizmetlerinin de olduğu görüşüne katılıyor musunuz?	25	40.98	28	45.90	2	3.28	6	9.84	-	0	61	100
Sporun halkla ilişkiler açısından önemli olduğuna inanıyor musunuz?	35	57.38	20	32.78	3	4.92	3	4.92	-	0	61	100
Spor hizmetlerini halka götürürken, halkın ihtiyaç ve beklentilerini dikkate alıyor musunuz?	15	24.59	30	49.18	10	16.39	6	9.84	-	0	61	100
Yaptırdığınız spor tesislerinin, verimli şekilde kullanıldığını düşünüyor musunuz?	10	16.39	30	49.18	16	26.23	5	8.20	-	0	61	100
Belediye vatandaş işbirliği ile, spor tesisi veya rekreasyon alanları kurulması için herhangi bir çalışmanız oldu mu?	-	0	-	0	20	32.78	26	42.62	15	24.60	61	100
Genel olarak, spor hizmeti götürürken, halkın beklentilerine ne oranda cevap vermiş olduğunuza inanıyorsunuz?	1	1.64	12	19.67	22	36.06	15	24.59	11	18.04	61	100

Tablo 11’de, belediye başkanlarının spor hizmetlerine ilişkin görüşlerine bakıldığında "Sporun halkla ilişkiler açısından önemli olduğuna inanıyor musunuz?" sorusuna %57.38 oranıyla "Pek çok" yanıtını verirken "Belediye vatandaş işbirliği ile, spor tesisi veya rekreasyon alanları kurulması için herhangi bir çalışmanız oldu mu?" sorusuna ise %24.60 oranıyla "Çok az" yanıtını vermişlerdir.

Tablo. 12: Belediye Başkanlarının Yörelere Spor Hizmeti Götürürken Dikkat Edilen Noktaların Dağılımı

Spor Hizmeti Götürülürken Dikkat Edilen Noktalar	f	%
Nüfus yoğunluğu	36	27.06
Arsa ve Arazi Durumu	33	25.84
Spora Duyulan İlgi	16	12.03
Talep	13	9.77
Yerel Katkıları	9	6.77
Sporcu, Kulüp ve Öğrenci sayıları	8	6.01
Ekonomik Durum	6	4.52
Çevre Şartları	5	3.76
Okullaşma Oranı	3	2.26
İklim Şartları	2	1.50
Toplu Konut-Sanayii-Organize Bölgeleri	2	1.50
Toplam	133	100

Tablo 12’de, Belediye başkanları yörelere spor tesisi veya spor hizmeti götürürken %27.06 oranıyla "nüfus yoğunluğuna", %1.50 oranlarıyla "iklim şartlarına ve toplu konut ve organize sanayi bölgelerinin durumuna" baktıklarını belirtmektedirler

TARTIŞMA ve SONUÇ

Belli bir amaç ya da amaçlar için kurulan örgütlerde, bu amaçları gerçekleştirmek için, başta insan unsuru olmak üzere, tüm imkan ve kaynakları ahenkli bir biçimde düzenleme olarak tanımlanabilecek olan yönetimin amacı, toplumca ihtiyaç duyulan bazı ürünleri ya da hizmetleri üretmektir⁽⁷⁾.

Konuya kamu yönetimi açısından bakıldığında ise, 1982 Anayasası, idarenin, kuruluş ve görevleri açısından "merkezi yönetim" ve "yerinden yönetim" esaslarına dayanmasını öngörmektedir.

Anayasanın 127. maddesinde⁽¹⁴⁾, ülkemizde mahalli idare yapılanması üçlü bir tasnife sığdırılmıştır. Bunlar, il özel idaresi, köy idaresi ve belediye idaresidir.

Araştırmanın esasını teşkil eden belediye hizmetleri, genel olarak yerel ortak ihtiyaçları karşılamak üzere kurulmuş mahalli idare birimleridir. 1580 sayılı Belediye Kanununun 1. maddesine göre belediyeler, beldenin ve belde sakinlerinin, mahalli mahiyette, müşterek ve medeni ihtiyaçlarını düzenlemek ve gidermekle zorunlu tutulmaktadırlar. Belediyelere, verilen birçok görevin yanında, halkın spor ihtiyacını karşılamada da önemli görevler verilmiştir⁽⁴⁾. Bu çalışmada, spor hizmetleri konusunda belediye başkanlarının görüşleri belirlenmeye çalışılmış ve bulgular tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 1'de, "merkezi idarenin yürüttüğü hizmetlerden bir bölümünün yerel yönetimlere devredilmesi durumunda" belediye başkanları, %20.13 oranı ile "spor ve kültür hizmetlerine" talip olduklarını ifade etmişlerdir. Ancak tablo 4'de gösterildiği gibi belediyelerin %34.43'ünde bu hizmetleri halka götürecek "bir birim olmadığı" görülmektedir. 1580 sayılı Belediye Kanunu, 3030 sayılı Büyükşehir Belediyeleri ile ilgili kanun ve 3289 sayılı GSGM Kanunu ile belediyelere spor konusunda birçok görevler verilmiş olmasına rağmen, belediye başkanlarının %34.43'ünde spor ile ilgili bir birimin olmaması dikkat çekicidir. 'Hizmette etkinliğin ve verimliliğin gerçekleştirilmesi, belediyede çağdaş örgütlenme ve yönetim tekniklerinden yararlanmayı gerektirir'⁽¹⁷⁾. Bu yolla hizmetlerin daha etkin ve hızlı bir şekilde vatandaşlara ulaşması sağlanabilir.

Tablo 2'de görüldüğü gibi, ankete katılan 61 belediye başkanının %100'ü, hizmetlerin halka götürülmesinde "mahalli idarenin" daha verimli çalıştığını belirtmişlerdir. Tablo 3'de belediye başkanlarının sadece % 4.05'i Sportif ve Kültürel hizmetleri merkezi idareye devretmek istediklerini belirtmişlerdir. Merkezi yönetimle mahalli idareler arasında hizmetlerin ve görevlerin paylaşımı konusunda, idarenin bütünlüğü ilkesi çerçevesinde hareket edilmektedir. Hizmetlerin paylaşımı yapılırken, birlik ve bütünlük ilkesinin zedelenmemesine dikkat etmek gerekmektedir. Kalkınmaya yönelmiş ve kalkınmayı Anayasal bir zorunluluk ile plana bağlamış olan ülkemiz için, idarenin bütünlüğü içerisinde mahalli idarelere düşecek hizmet payını yine de merkezi yönetimin takdirine bırakmak gerekecektir. Çünkü ülkemizin şartları bunu gerektirmektedir⁽¹⁸⁾.

Tablo 5'de araştırma grubunun %65.54'ü "herkes için spor imkanları oluşturmanın" önemli olduğunu ifade ederlerken, tablo 6'da, belediye başkanlarının %61.29'u "spora bütçeden yeterli kaynak ayıramadıklarını" ifade etmişlerdir. "Yeterli" kaynak ayırabilen belediye başkanlarının oranı sadece %10.84'dür. Spora bütçeden yeterli kaynak ayıramayan belediye başkanlarının %18.04'ünün "sponsor"lardan yararlandıkları görülmektedir (Tablo 7). Aynı tabloda, "sportif amaçlı geliri olmayan" belediye oranının ise %49.18 olduğu ifade edilmektedir. Belediyelerin %37.05'i "Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri" ile, %29.54'ü "Amatör Spor Kulüpleri" ile, %14.78'i ise "Üniversite ve Yüksekokullarla" işbirliği yaptıkları görülmektedir. Bölgesel nitelikteki kamusal hizmetlerin mahalli idareler tarafından sunulmasının iktisadi gerekçesi, kaynakların optimum etkinlikle kullanılmasını gerçekleştirmek, kısacası kıt kaynaklardan mümkün olan en çok faydayı sağlamaktır⁽¹⁸⁾. Belediye başkanları tarafından spora ayrılan kaynakların en uygun etkinlikle kullanılması sağlanmalı ve alternatif kaynaklar bulunması yoluna gidilmelidir.

Araştırmaya katılan Belediye başkanlarının %81.97'si spor ile ilgili görevlerini merkezi idareye devretmek istediklerini, %18.03'ü bu görevini merkezi idareye devretmek istediklerini ifade etmişlerdir (Tablo 9). 1580 sayılı kanununun 15. maddesinin 33-46 ve 54. fıkralarında "oyun, spor ve yarış yerleri yapmak, gençler için mahallin ihtiyaçlarına uygun stadyumlar tesis etmek ve işletmek" belediyenin sporla ilgili yükümlülüklerinden sayılmıştır. 3030 sayılı kanuna göre, "spor, dinlenme, eğlence ve benzeri yerleri yapmak, yaptırmak, işletmek, işlettirmek" görevi madde 6'da belediyelere sporla ilgili görevler olarak verilmiştir.

Tablo 11'de araştırma grubu, belediyenin yaptırmış olduğu spor tesislerini % 45.91 oran ile "Az yeterli" olarak, %9.83 oranı ile de "Çok yeterli" gördüklerini ifade etmişlerdir. Denekler,

% 47.54 oranı ile spor hizmetlerinin "bir imaj aracı" olduğuna "çok" inandıklarını belirtmekle birlikte, % 57.38 oranı ile bu hizmetlerin "halkla ilişkiler" açısından "pek çok" önemli olduğunu belirtmişlerdir. Konu halkla ilişkiler açısından ele alındığında, belediyeler fonksiyonları gereği, halkla en fazla içi içe olması gereken kuruluşlardır. "Halkla ilişkilerin en önemli ilkelerinden ve belki de amaçlarından birisi, kamuoyunda olumlu bir firma imajı yaratma çabasıdır"⁽¹¹⁾. Bu noktadan hareketle, verilen hizmetlerin belediyenin prestijini olumlu yönde etkilediği görülmektedir.

Yine Tablo 11'de belediye başkanları, spor hizmetlerini halka götürürken, %49.18 oranı ile "halkın ihtiyaç ve beklentilerini" "çok" dikkate aldıklarını ve % 36.06 oranında da bu hizmetler ile "halkın beklentilerine cevap verdiklerini" "orta" olarak ifade etmişlerdir. Çağımızda ve özellikle de demokratik yöntemlerin geçerli olduğu ülkelerde, kamuoyunun önemi tartışılmayacak kadar açıktır. Halkla ilişkiler, kişilerin veya kuruluşların, karşılıklı iş yaptıkları gruplarla ilişkiler kurması veya zaten var olan ilişkilerini geliştirmesi için gösterilen çabalarıdır⁽¹⁰⁾. Belediye başkanları spor hizmetlerini halka götürürken onların ihtiyaç ve beklentilerini dikkate almak durumundadırlar.

Sonuç olarak, bu çalışmada, Belediye başkanlarının halka spor hizmeti götürülmesi konusunda istekli davrandıkları ve büyük oranda sorumluluk taşıdıkları görülmüştür.

KAYNAKLAR

1. AKSOY, A. Ş., Yeni Sağ, Kamu Yönetimi ve Yerel Yönetimi; Eleştirel Bir Yaklaşım, Çağdaş Yerel Yönetimler, 7 (1):3-13, 1998.
2. Beden Terbiyesi Kanunu, No: 3530, Resmi Gazete, Sayı: 3961, Tarih: 16.07.1938.
3. "Belediye Kanunu", No: 1580, Resmi Gazete, Sayı: 1471, Tarih: 14.04.1930.
4. Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Karamamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun, No: 3030, Resmi Gazete, Sayı: 18453, Tarih: 09.07.1984.
5. ÇOBAN, B., Spor Hizmetlerine İlişkin Halkın Belediyelerden Beklentileri, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Ankara, 2002.
6. DOĞAR, Y., Türkiye'de Spor Yönetimi, Öz Akdeniz Ofset, Malatya, 1997.
7. ERTEKİN, Y., Halkla İlişkiler, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları, Yayın No: 259, Ankara, 1995.
8. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun, Kanun No: 3289, Resmi Gazete No: 19120, Tarih: 28.05.1986.
9. ONAL, G., Halkla İlişkiler, B.İ.T.İ. Akademisi İşletme Fakültesi Yayını No:17, Bursa, 1982.
10. SABUNCUOĞLU, Z., İşletmelerde Halkla İlişkiler, Ezgi Kitabevi Yayınları, Bursa, 1998.
11. SEZER, B., "Yerel Yönetimler ve Halkla İlişkiler", Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, 5 (6):59-67,1996.
12. ŞİMDİ, M. T., Demokrasi Okulu Belediye Nedir Ne İş Yapar Nasıl Kaliteli Hizmet Üretir, İzmir Büyükşehir Belediyesi Yay., İzmir, 1999.
13. T.C 1982 Anayasası.
14. TORTOP, N., "Güçlü Mahalli İdareler Anlayışının Gelişmesi", Çağdaş Yerel Yönetimler, 2 (2): 4, 1992.
15. ULUSOY, A., AKDEMİR, T., Mahalli İdareler, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2001.
16. YALÇINDAĞ, S., "Belediyelerde Halkla İlişkiler", Türk İdare Dergisi, 59 (377):75-114, 1987.
17. YALÇINDAĞ, S., "Çağdaş Belediye", Çağdaş Yerel Yönetimler, 1 (1):7-13,1992.